

Cyhoeddiadau'r Gair yn dathlu'r 25

CYHOEDDIADAU'R
GAIR

Dydd Sadwrn, 20 Mai, fel rhan o'r Fedwen Lyfrau a gynhelir yng Nghanolfan y Celfyddydau (Prifysgol Aberystwyth), cynhelir dathliad i ddiolch am 25 mlynedd o weithgarwch adain gyhoeddi Cyngor yr Ysgolion Sul, sef Cyhoeddiadau'r Gair. Cynhelir y cyfarfod am 10.30, a byddwn yn lansio cyfrol newydd *Blas ar y Beibl* yng nghwmni rhai o blant Capel y Morfa, Aberystwyth, ac yn cael cyfle i ddiolch am fendithion y 25 mlynedd diwethaf o gyhoeddiadau Cristnogol. Mae croeso cynnes i unrhyw un o ddarllenwyr y Pedair Tudalen ymuno â ni ar gyfer yr achlysur arbennig hwn.

Cyhoeddiadau cynnar Cyngor yr Ysgolion Sul

Pan sefydlwyd Cyngor yr Ysgolion Sul yn 1966, yn ôl y ddogfen weithredoedd, roedd 'Cyhoeddi llenyddiaeth, llyfrau, pamffledi, newyddiaduron, cylchgronau, adroddiadau, darluniau, ffilmiau yn yr iaith Gymraeg' yn un o brif amcanion y Cyngor. Ymddangosodd y rhifyn cyntaf o *Antur* ym mis Ionawr 1966 dan olygyddiaeth Jennie Eirian Davies. Ddiwedd 1971 cyhoeddwyd llyfr anrheg oedd yn cynnwys storiâu oedd wedi ymddangos yn *Antur* a bu llwyddiant i werthiant y gyfrol. Hwn oedd y llyfr cyntaf i Gyngor yr Ysgolion Sul ei gyhoeddi, o dan y teitl *Plis Mistar Robits! a thair stori antur arall*. Yn yr un cyfarfod ag y penderfynwyd cyhoeddi *Plis Mistar Robits!* cytunwyd i gyhoeddi llyfryn o 25 o ganeuon poblogaidd dan ofal y Prifardd Dafydd Owen, sef *Diolch i Ti!* Y gobaith oedd y gallai caneuon modern, newydd ddenu'r ifanc yn ôl i'r eglwys ac i'r ysgol Sul. Cyfaddasiadau Cymraeg o'r Saesneg oedd y rhan fwyaf o'r caneuon, ond roedd rhai gwreiddiol Cymraeg hefyd.

Ym mis Ionawr 1978 cynhaliwyd cyfarfod arbennig o'r Cyngor i drafod y posibilrwydd o gydweithio â Llyfrau'r Dryw ar argraffiad Cymraeg o *Hamlyn's Children's Bible*, sef *Beibl y Plant mewn Lliw*. Roedd yn ymgymeriad ariannol mawr i'r Cyngor ac ar y pryd y mwyaf erioed iddo – tua £20,000. Cytunwyd i argraffu 7,500 o gopiau i'r Cyngor a bu ymdrech lwyddiannus iawn i gael archebion ymlaen llaw. Erbyn mis Mehefin roedd archebion gwerth £12,000 wedi'u derbyn, a'r arian hefyd. Erbyn i'r cofnodion gael eu paratoi mae ôl-nodyn yn dweud bod nifer yr archebion wedi codi i 9,500, ac erbyn Medi roedd yn 12,500. Menter gyhoeddi lwyddiannus arall yr ymgymerydd â hi yn 1981 oedd cyhoeddi calendr Adfent yn Gymraeg, mewn cydweithrediad â'r United Society for the Propagation of the Gospel. Llwyf werthwyd y 3,000 o gopiau a argraffwyd, a gwnaed elw o dros £1,000 i'r Cyngor. Argraffwyd 3,500 o gopiau yn 1982, a chynigiwyd gwobr i'r ysgol ddyddiol a'r ysgol Sul a werthai'r nifer mwyaf.

Sefydlu Cyhoeddiadau'r Gair

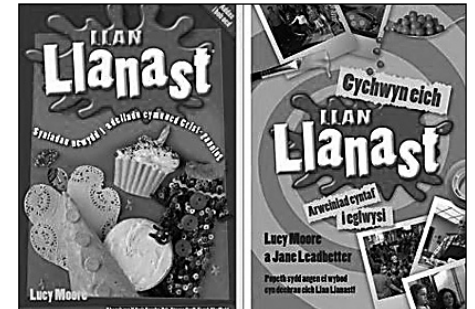
Yn 1989 penodwyd Aled Davies yn Swyddog Datblygu'r Ysgolion Sul yn y Gogledd, ac fe sylweddolodd fod bwllch yn y maes cyhoeddi Cristnogol. Felly, aeth ati i weld sut y gellid llenwi'r bwllch hwnnw. Mewn cyfarfod o'r Cyngor ar

18 Mawrth 1992, penderfynwyd bod y Cyngor yn dod yn gyhoeddwr o dan yr enw Cyhoeddiadau'r Gair. Daeth Cyhoeddiadau'r Gair â dimensiwn newydd i fyd cyhoeddi llyfrau Cristnogol yn y Gymraeg, a chafwyd llu o deitlau safonol a deniadol mewn lliw llawn. Dyma'r wyrth mae Cyhoeddiadau'r Gair wedi'i chyflawni – gwrth a allai fod wedi'i chyflawni gan unrhyw wasg oedd yn bodoli, ond Aled gafodd y weledigaeth a'r ynni i'w chyflawni. Cychwynwyd y llwyddiant ysgubol gyda chyhoeddi'r ddau lyfr lliw llawn cyntaf: *Fy Meibl Cyntaf a Mari Jones*, ac ni phallodd ers hynny. Cafwyd amrywiaeth mawr dros y blynyddoedd: llyfrau storiâu Beiblaidd, llyfrau gweithgarwch, meysydd llafur yr ysgolion Sul, llyfrau defosiwn, llyfrau lliwio, llyfrau gweddio, yn ogystal â chasetiau fideo, crynoddsgiau a DVDs. Roedd rhai yn llyfrau bach ac eraill, megis *Llawlyfr y Beibl*, yn fawr ym mhob ystyr – o ran ei gyfraniad, ei safon a'i faint. Ac yn ystod 2014/15 gwelwyd cyhoeddi llyfrau eraill o'r un safon, sef *Gwlad y Beibl a Cydymaith Cryno i'r Beibl*.

Rhan annatod o'r llwyddiant oedd parodrwydd gweisg o'r tu allan i Gymru i gyhoeddi ar y cyd. Bu cyfraniad Angus Hudson yn bersonol ac fel cwmni yn allweddol o'r cychwyn, ac mae'n parhau hyd heddiw. Cafwyd cydweithio gyda gweisg fel Lion Hudson, SCM, Scripture Union, Dorling Kindersley, Usborne a Bible Reading Fellowship, ymhlith eraill. Bu cydweithio gyda gweisg dramor hefyd, gan gynnwys cyhoeddwr yn Ffrainc, yr Almaen, Sbaen ac America, ac yn fwy diweddar Denmarc. Rhan o waith cenhadol a thystiolaeth Gristnogol y Cyngor Ysgolion Sul yw Cyhoeddiadau'r Gair, ac mae'n enghraifft o sut y gall llwyddiant ddeillio pan fo cydweithio yn digwydd. Yn ei hanfod, cydbwyllgor o'r pedwar enwad anghydfurfiol a'r Eglwys yng Nghymru yw'r Cyngor Ysgolion Sul. Mae wedi gweithio'n llwyddiannus ers hanner can mlynedd nid yn unig oherwydd bod y weledigaeth Gristnogol yn ein huno, ond hefyd yr iaith Gymraeg. Mae'n sialens i'r cyrff Cristnogol yng Nghymru ddefnyddio Cyhoeddiadau'r Gair yn y dyfodol fel modd o gyflawni prosiectau cydenwadol: mae'r gynrychiolaeth a'r peirianwaith yn eu lle i ddatblygu prosiectau, eu gweinyddu a'u cyhoeddi – a hynny heb ffurfio unrhyw bwyllgor ychwanegol.

Bu cydweithio ar brosiectau gyda mudiadau ac enwadau eraill hefyd yn

gaffaeliad, a ffrwyth hynny oedd cael cyhoeddi *Cwrs Alffa* mewn cydweithrediad â Gwasg HTB, *Cwrs y Beibl* ar y cyd efo Cymdeithas y Beibl, *Llan Llanast* yn Gymraeg ar y cyd efo'r Bible Reading Fellowship, deunydd Emaus ar y cyd efo'r enwadau ac yn fwyaf diweddar cael y wefr o gyhoeddi fersiwn lliw o *beibl.net* i blant ar y cyd â Gobaith i Gymru a Chymdeithas y Beibl. Bu ein hymwneud â'r byd cyhoeddi ehangach hefyd yn fodd o sefydlu cwmni Roots for Churches yn 2002, cwmni sy'n cyhoeddi deunydd addoli *Roots*, ac roedd y Cyngor yn un o'r partneriaid o'r cychwyn cyntaf.

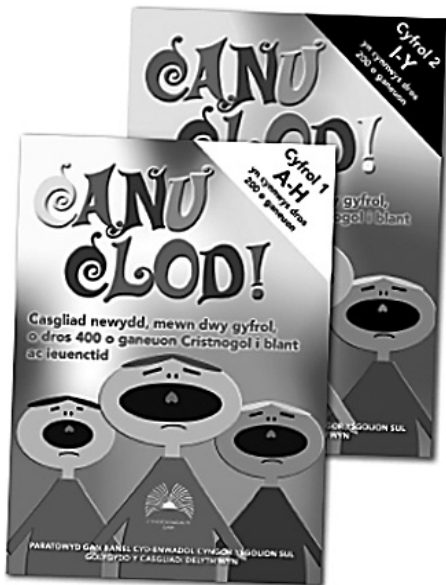
Mae cefnogaeth y Cyngor Llyfrau wedi bod yn allweddol iawn dros y blynyddoedd, a derbyniwyd grantiau cyhoeddi sylweddol. Ers chwe blynedd bellach derbyniwyd grant hefyd i gyflogi golygyddion llawrydd am nifer penodol o ddyddiau'r flwyddyn, ac mae hyn wedi bod yn gymorth arbennig gyda'r gwaith o olygu'r cyhoeddiadau.

Byddai rhestru holl gynnyrch Cyhoeddiadau'r Gair yn cymryd gormod o ofod, oherwydd erbyn hyn mae tua 800 o deitlau wedi'u cyhoeddi ac ymhell dros filiwn o lyfrau mewn print. Fel y cyfeiriwyd eisoes, ymhlith yr arlwy mae 'na ddewis eang o lyfrau defosiynol i oedolion, Beiblau lliw i blant, llyfrau darllen lliwgar a deniadol i blant, a nifer o lyfrau adnoddau i athrawon ysgol Sul. O'r rhain, mae dros 60 yn llyfrau defosiynol i gynorthwyo unigolion ac eglwysi. Erbyn hyn, yn ogystal â llyfrau, mae gan Gyhoeddiadau'r Gair ddewis o grynodsgiau, DVDs a disgiau cyfrifiadurol ar gael, sy'n rhan o'u gweledigaeth i gyhoeddi adnoddau digidol yn y Gymraeg. Mae ambell gyfrol, wrth gwrs, yn aros yn y cof, megis *Storiâu 2000*, a gynhyrchwyd i ddathlu'r mileniwm, ac yn dilyn ymgyrch farchnata lwyddiannus gwerthwyd 15,000 o lyfrau, 15,000 o fygiau'r mileniwm a dros 1,000 o blatiau! Menter fawr ddiweddar oedd creu panel i

(parhad ar y dudalen nesaf)

Cyhoeddiadau'r Gair yn dathlu'r 25 (parhad)

gasglu a chyhoeddi cyfrol o emynau a chaneuon Cristnogol i blant, ac wedi tair blynedd o waith, fe gyhoeddwyd *Canu Clod!*, sy'n cynnwys dros 400 o ganeuon Cristnogol i blant ac ieuencid.

Meysydd llafur a gwerslyfrau

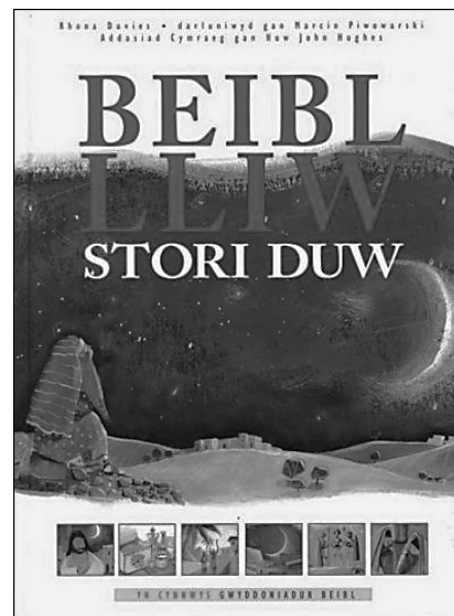
Yn ôl y ddogfen gyfreithiol, rhai o brif amcanion y Cyngor yw: hybu addysg Gristnogol; hyfforddi athrawon i gyflwyno addysg Gristnogol; cyhoeddi llenyddiaeth, llyfrau, pamffledi a chylchgronau i blant a phobl ieuaic Cymru, a hynny yn Gymraeg. I gyfarfod â'r amcanion hyn, mae'r Cyngor o'r cychwyn wedi trefnu meysydd llafur ar gyfer pob oedran yn yr ysgol Sul. Cyhoeddwyd gwerslyfrau, llyfrau gweithgarwch a deunyddiau atodol amrywiol eraill ar hyd y blynyddoedd. Hyd at 1992 gwnaed hynny trwy'r gweisg enwadol, ond o 1992 ymlaen fe gymerodd Cyhoeddiadau'r Gair y cyfrifoldeb hwnnw drosodd.

Ym Medi 1994 cafwyd cyfres newydd, 'Gyda'n Gilydd', a oedd ar y pryd yn arloesol ar sawl gwedd. Cafwyd dau lyfr o wersi ysgol Sul, ond gyda phedwar llyfr gwaith ar gyfer yr oeddrannau gwahanol: *Enfys* (dan 5); *Sbloets* (5–7 oed); *Gôl* (7–11 oed) a *Stilio* (11–16 oed). Dyma gynllun oedd yn arwain y disgyblion drwy'r Beibl, mewn themâu diddorol a dealladwy, gyda phob oedran yn dilyn yr un thema, ar wahanol lefelau, am gyfnod o fis. Ar ôl naw mlynedd (yn 2003) cafwyd cyfres newydd arall, sef 'Ar y Ffordd'. Roedd hwn eto'n gynllun tair blynedd oedd yn cynnwys prif straeon y Beibl o Genesis i'r Actau, a chyfaddasiad y tro hwn o ddeunydd gwreiddiol TnT Ministries. Nodwyd mai manteision 'Ar y Ffordd' oedd fod deunydd i'w lungopïo yn y Llyfr Athro; crefftau a gweithgareddau ar gyfer pob oed; gwybodaeth gefndir helaeth ar gyfer athrawon; gwersi amrywiol gyda dewis eang o storïau; gweithgareddau, posau, crefftau a gemau. Yn 2007 torwyd tir newydd am y tro

cyntaf ers blynyddoedd lawer gyda chyhoeddi cyfres newydd sbon yn dwyn y teitl 'Golau ar y Gair'. Nid cyfaddasiad oedd y gyfres yma ond un cwbl wreiddiol, wedi codi o lawr gwlad, ar gyfer y sefyllfa Gymreig. Roedd hyn yn bosib gan fod yr enwadau wedi cytuno i ariannu'r gwaith ychwanegol hwn. Yr hyn a geir o fewn y cynllun hwn yw cyfres o 40 o werslyfrau athro a CD-ROM ar storïau neu themâu arbennig, gyda phob llyfr yn cynnwys tair gwers ac un oedfa deulu – digon ar gyfer mis o waith. Yn ogystal â gwersi ar gyfer y gwahanol oeddrannau, roedd deunydd ar gyfer plant ac ieuencid yn gynwysedig yn y llyfrau fel taflenni ac atodiadau i'w llungopïo.

Parhaodd gwaith y Panel Gwerslyfrau a chynhyrchwyd cyfres newydd sbon o werslyfrau, sef 'Cyfres Stori Duw', oedd yn rhoi panorama o daith fawr stori Duw (2012). Cynllun o wersi ar gyfer dwy flynedd oedd hwn: roedd y flwyddyn gyntaf yn canolbwyntio ar yr Hen Destament, gan gyrraedd y Nadolig erbyn diwedd y flwyddyn, a'r ail flwyddyn yn canolbwyntio ar fywyd a dysgeidiaeth Iesu a chyffro'r Eglwys Fore. Yn ychwanegol, roedd opsiwn hefyd i brynu Beiblau gweithgaredd ar gyfer yr oed cynradd, sef *Beibl Gweithgaredd y Plant Lleiaf* (i blant dan 7 oed) a *Beibl Gweithgaredd y Plant* (i blant dan 11 oed). Roedd dau Feibl lliw wedi cael eu paratoi hefyd ar gyfer cyflwyno'r stori gyfan, sef *Beibl Lliw Stori Duw* a *Beibl Bach Stori Duw*. Mae'r ddau Feibl arbennig yma'n cyflwyno'r stori eto fel un stori fawr, gan blethu a phontio holl storïau'r Beibl. Bu cyhoeddi Beiblau lliw yn un o lwyddiannau Cyhoeddiadau'r Gair o'r cychwyn cyntaf, ac erbyn hyn mae tua deg Beibl lliw ar gael, gan gynnwys y clasur *Beibl Bach i Blant*, sy'n dal i werthu dros 1,000 o gopïau bob blwyddyn.

Mae gwaith y wasg yn parhau wrth gwrs, ac eleni mae rhaglen lawn o gyhoeddiadau ar y gweill, yn cynnwys chwe chyfrol newydd i blant, nifer o lyfrau defosiynol i oedolion gan Elfed ap Nefydd Roberts, Trefor Lewis, Huw John Hughes, Olaf Davies ac eraill, cynllun Dosbarth Derbyn ar gyfer ieuencid, a deunydd gwerslyfrau a chlwb gwyliau Cristnogol. Un uchafbwynt eleni fydd cyhoeddi *Beibl Blociau*, sy'n dilyn arddull Minecraft ac yn apelgar i fechgyn 7–12 oed. Mae cydweithio â Scripture Union hefyd i greu Ap Arwyr Ancora yn ddigwyddiad o bwys, ac yn ymdrech i ddefnyddio'r dechnoleg ddiweddaraf i rannu'r newyddion da am Iesu gyda phlant Cymru.

Wrth edrych yn ôl dros 25 mlynedd, rhaid diolch wrth gwrs am bawb a fu'n rhan o'r gweithgarwch, gan gynnwys cyfieithwyr, golygyddion, cysodwyr, dylunwyr, ac i'r rhai sydd wedi cefnogi drwy farchnata a hybu'r adnoddau hyn. Ond, heb unrhyw amheuaeth, mae'r clod a'r diolch am hyrwyddo a chynnal y weledigaeth yn perthyn yn llwyr i Aled Davies, Cyfarwyddwr Cyhoeddiadau'r Gair.

Mae siopau'n allweddol yn y gadwyn, a diolch am y siopau hynny ledled Cymru sy'n barod i hybu llyfrau Cristnogol. Mae Cyhoeddiadau'r Gair hefyd yn falch o dderbyn adborth, ac yn arbennig o glywed am anghenion arbennig gan Gristnogion ac eglwysi, ym maes cenhadaeth Gristnogol. Dymunwn fendith Duw ar waith Cyhoeddiadau'r Gair am y 25 mlynedd nesaf.

Mae manylion yr holl gyhoeddiadau i'w gweld ar wefan Cyngor Ysgolion Sul Cymru: www.ysgolsul.com, ac os ewch i wefan www.wales.com, gallwch gael eu manylion yn y fan honno, yn ogystal ag archebu copïau. Erbyn hyn hefyd gellir prynu copïau electronig o amryw o'r llyfrau drwy fynd i'r 'siop' ar wefan ysgolsul.com.

*Rheinallt Thomas
Cadeirydd*